

II. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE**II/1. BEVEZETÉS****2.1 A választott kerettanterv megnevezése**

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk:

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	A változat
Fizika	B változat
Kémia	B változat
Biológia-egészségtan	B változat
Ének-zene felső tagozat	A változat
Ének-zene alsó tagozat	A változat

2.2 A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

Óraterv a helyi tantervhez– 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6+1	6+1
Idegen nyelv (angol)	2	2	2	2+1
Matematika	4	4	4	4
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1+1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezett órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27
Óraterv a helyi tantervhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4	3+1	4
Idegen nyelv (angol)	3	3	3	3
Matematika	4	3 +1	3+1	3+1
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2+1		
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Biológia-egészségtan			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1	+1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	0+1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
II .Idegen nyelv (német)			0+1	0+2
Szabadon tervezett órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

Óraterv a helyi tantervhez, német nemzetiségi oktatás				
1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.
Nemzetiségi nyelv és irodalom	5	5	5	5
Honismeret (német)	1	1	1	1
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6+1	6+1
Matematika	4	4	4	4
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1+1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	29	29	29	30
Óraterv a helyi tantervhez, német nemzetiségi oktatás				
5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
Nemzetiségi nyelv és irodalom	5	5	5	5
Honismeret (német)	1	1	1	1
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4	3+1	4
Matematika	4	3 +1	3+1	3+1
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2+1		
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Biológia-egészségtan			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1	+1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	0+1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
II .Idegen nyelv (angol)			0+1	0+2
Rendelkezésre álló órakeret	31	31	34	34

2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- a taneszköz legyen jól tanítható a helyi tantervben meghatározott ismeretek tanítására rendelkezésre álló órakeretben;
- a taneszköz segítségével a kerettantervben megadott fogalomrendszer jól megtanulható, elsajátítható legyen;
- a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a tanulók esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a tanulókat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megővésére;

Előnyben részesítjük azokat a taneszközöket:

- amelyek több éven keresztül használhatók;
- amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
- amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl.: munkafüzet, tudásszintmérő, történelmi atlasz);
- amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, videókkal és egyéb kiegészítő oktatási segédletekkel;
- amelyekhez biztosított a lehetőség olyan digitális hozzáférésre, amely segíti a tanulók otthoni tanulását az interneten elérhető tartalmakkal.

2.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Óvni és továbbfejleszteni az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést, nyitottságot, átvezetni a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Segíteni a gyermek természetes fejlődését, érését. Teret adni a gyermek játék és mozgás iránti vágyának. Fogékonnyá tenni saját környezetét, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt.

A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismeretek közvetítése, alapvető képességek és készségek fejlesztése. Mintaadás az ismeretszerzéshez, a feladat- és a problémamegoldáshoz. A tanulási szokások megalapozása. Az egyéni képességek kibontakoztatásának támogatása.

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

2.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A tanulási képesség az érdeklődés, a kíváncsiság és a kompetenciára törekvés által motivált közös és egyéni tanulási tevékenységek keretében: problémahelyzetek megoldásával, kreativitást igénylő érdekes feladatokkal, a már megszerzett tudás szüntelen mozgósításával, új helyzetekben való felhasználásával fejleszthető leginkább. E tevékenységek közben alakulnak a későbbi - felnőtt kori - munkavégzéshez nélkülözhetetlen akarati jellemzők, érzelmi viszonyulások és képesség összetevők (tervezés, döntés, visszacsatolás, együttműködés, megbízhatóság, sikerek megélése, a kudarcok elviselése, újrakezdés, kitartás, önellenőrzés, értékelés stb.) is.

Meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamat is.

Szükséges, hogy ne csak a tanító direkt irányítása mellett, hanem szabadon választható témákban, kötetlen szervezésű és társas tanulási helyzetekben is kipróbálhassák képességeiket a tanulók.

2.4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyára való törekvés tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, a helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával fokozatosan bővítjük az együttműködésre építő kooperatív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.

Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

2.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

Az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben fejlessze a tanulókönismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját.

Fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek.

Tudatosítani a tanulóknál a közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit.

Erősítse az Európához való tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is késztesse más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére.

2.5. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.

A mindennapi testedzés keretei

Az iskola a mindennapi testedzés feladatait az alábbi keretekben valósítja meg:

- iskolai testnevelésórák,
- óraközi szünetek,
- uszodai programok,
- korcsolyázás,
- DSK programok.

A mindennapos testedzés szervezése

Az iskola megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,

b) iskolai sportkörben való sportolással,

c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel váltható ki.

A mindennapos testedzést iskolai szinten a testnevelő tanárok szervezik az alábbiak szerint: a heti három, tantervben garantált testnevelés órán túl azokra a tanítási napokra, amikor a tanulóknak nincs testnevelés órájuk, sportköri órát kell szervezni. A tantárgyfelosztásban a sportköri órakeretet úgy kell biztosítani, hogy a tanulók számára a testnevelés órát nem tartalmazó napon a testedzés lehetősége biztosítva legyen sportköri óra keretében.

A sportköri órákat a testnevelőknek kell ellátni.

A Diák sportkör vezetői a nevelőtestülettel összhangban éves munkatervet készítenek a mindennapi testedzés feladatainak ellátására.

A mindennapi testedzés céljai és feladatai

A mindennapi testedzés célja, hogy a tanulók jó egészségi, testi állapotát a mindennapi testedzés megszervezésével megőrizzük és a tanulóknak kialakítsuk az igényt a rendszeres testedzést magában foglaló életmód kialakítására.

A mindennapi testedzés feladatai összhangban állnak az iskola testnevelés tantervével, a tanterv feladatainak elvégzését segítik, kiegészítik.

Az iskolában szervezett szabadidős programok szervezése során előnyben kell részesíteni azokat a programokat, ahol lehetőség nyílik a testmozgásra, a játékos sportfoglalkozásokra.

A délutáni szabadidős foglalkozások tervezésénél a mindennapi testedzéssel kapcsolatos feltételeket, követelményeket figyelembe kell venni.

2.6 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

A szülők nyilatkoznak a Pedagógiai Programban szereplő választható tantárgyak elfogadásáról.

Első osztályba való beiratkozáskor, a jelentkezők számától függően figyelembe vesszük a szülők igényeit pedagógusválasztás (alsós tanító) tekintetében.

Iskolánk személyi feltételei nem teszik lehetővé a felső tagozaton a pedagógusválasztást.

A tanulók viszont szabadon dönthetnek arról, hogy melyik szakkörben szeretnének tevékenykedni. Tanítási idő után iskolai rendezvényeket, programokat lehet szervezni. Ennek feltétele, hogy a tanulókra legalább egy pedagógus felügyeljen.

A program időpontjáról (kezdés – befejezés) az iskola igazgatójával kell egyeztetni.

2.7. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célunk az, hogy iskolánkban érvényesüljön a:

- diszkriminációmentesség,
- szegregációmentesség,
- integráció biztosítása,
- halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása,
- minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása.

Tiltunk minden közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetést, amely egy személy vagy csoport valós vagy vélt jellemzői (neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, szexuális irányultsága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása) alapján hátrányos helyzetbe hoz. Tiltjuk a zaklatás, jogellenes elkülönítés és megtorlás alkalmazásának minden formáját.

Iskolánk az oktatás-nevelés során tiszteletben tartja a tanulók és alkalmazottak emberi értékeit, emberi méltóságát, egyediségét.

Fontos feladatnak tekintjük a megfelelő munkahelyi légkör kialakítását, az alapvető értékek megőrzéséhez és megerősítéséhez való hozzájárulást.

A tanulók esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos intézkedések:

- az iskola különös figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű csoportokba tartozó tanulók helyzetét,
- folyamatosan kapcsolatot tart, együttműködik a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel, részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében,
- az intézményvezető folyamatosan jelzi a fenntartó felé az intézmény elérését nehezítő esetleges körülményeket, különös tekintettel a közutak akadálymentességével és a helyi tömegközlekedéssel kapcsolatos problémákra.

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatási esélyegyenlőségét megerősítő speciális intézkedések:

- az iskola a fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítés előmozdításával, a szükséges eszközök, felszerelések folyamatos beszerzésével segíti elő az SNI tanulók tanulását,
- az oktatási célra szolgáló infrastruktúra akadálymentességi szempontoknak való megfelelését folyamatosan fejlesztik, a fenntartó jóváhagyásával forrásokat kutatnak fel.
- az info-kommunikációs szempontból akadálymentes számítógépeken a tanulók, tanórán kívüli keretében részt vehetnek korrepetáláson, ingyenesen ismerkedhetnek az internettel.
- az iskola a sport-és szabadidős programok szervezésénél kiemelten figyelembe veszi a fizikailag akadályozott tanulók igényeit.

A tanulók esélyegyenlőségének monitorozásával és a panasztétellel kapcsolatos intézkedések:

Az iskola belső esélyegyenlőségi monitoring rendszert és szülői/gondviselői panasztételi mechanizmust működtet. A belső monitoring rendszerben rögzíti a hátrányos helyzetű tanulók helyzetét érintő főbb változásokat.

Lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére az iskolai esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre. Minden szülői, gondviselői panaszt kivizsgál, a panaszt és a vizsgálat eredményét írásban rögzíti. Tájékoztatja a fenntartót az esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos minden panasztételről, a panasztételi eljárás lefolytatásába ésvizsgálat eredményének megállapításába a fenntartók képviselőjét és a panasztevő felet bevonja. A panasztételi eljárás lefolytatásáért és az eljárás eredményéből következő döntések végrehajtásáért az intézményvezető felel.

A panasztételi eljárás eredményével szemben a panasztevő ellenvéleményt fogalmazhat meg, melyet rögzíteni és a döntéshez csatolni kell. A panasztételi eljárás eredményétől függetlenül a szülő/gondviselő hatósági (Egyenlő Bánásmód Hatósága) eljárást kezdeményezhet. Az esélyegyenlőség megsértésének megállapítása esetén az intézmény köteles az esélyegyenlőséget sértő intézkedést, programot vagy állapotot megszüntetni.

2.8. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái***Az írásbeli beszámoltatások formái:***

- témazáró dolgozat,
- témaközi dolgozat,
- diagnosztikai mérés,
- felmérő,
- írásbeli felelet,
- házi dolgozat.

Témazáró dolgozat: témakörök lezárása után íratható. Nagyobb témák összefoglalása, a feladattípusok ismertetése után, csak tanult és begyakorolt anyagrészekből, előző órán előre bejelentett módon, 1-2 tanórán megíratható terjedelmű.

Témaközi dolgozat: 3-5 óra anyagából, maximum 30 percig íratható.

Diagnosztikai mérés: tanév eleji, félévi, tanév végi felmérések, a tanulók tudásának, készségeinek szintjét mérik. Nem osztályozható.

Felmérő: a tanuló évközi felmérésére szolgál. Nem osztályozható.

Írásbeli felelet: 1-2 tanóra anyagából íratható, rövid terjedelmű.

Házi dolgozat: legalább 1 héttel a beadás előtt kell kijelölni, a tanítási szünetek nem tartoznak bele. Két házi dolgozat egyszerre nem adható fel. Be nem nyújtás esetén a feladat elégtelennel értékelhető.

2.9 Az írásbeli beszámoltatások rendje, értékelése, javítása, korlátai:

- rendje: egy tanítási napon alsó tagozaton 1, felső tagozaton 2 írásbeli dolgozat vagy mérés íratható (írásbeli felelet és házi dolgozat kivételével),
- értékelése: az értékelés módját előre ismertetni kell, előre elkészített feladatlapon szerepeljenek a feladatok pontszámai, valamint az értékelés/osztályozás módja, a tartalmi és formai értékelés külön történjen,
- javítása: az íratástól számított 1 héten belül.

Szóbeli értékelés:

Szóbeli feleletek célja az előző tanórákon feldolgozottak számonkérése, és osztályzattal történő értékelése.

A tanulók értékelése legyen tárgyilagos, és objektív, következetes és felelősségteljes, folyamatos és rendszeres, szakszerű, sokszínű és ösztönző hatású. Az értékelés tehát visszajelzés arra, mit kell javítanunk, a tanulók fejlesztésében.

Alapelv éves viszonylatban: minden tantárgy esetében az írásbeliség és a szóbeliség helyes arányára való törekvés (50-50 %).

2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Csak annyi írásbeli házi feladat adható fel, amennyit a következő tanórán a pedagógus ellenőrizni tud. Az írásbeli házi feladat a tanult ismeretek jobb elsajátítását, a készségek kialakítását, a tudás elmélyítését szolgálja, így mindig ellenőriznünk kell.

Hétvégére és szünidőre csak annyi írásbeli és szóbeli házi feladat adható fel, amennyi a szokásos tanulnivaló egyik tanóráról a másikkra.

A kötelező olvasmányokat a pedagógus a tanév elején, lehetőleg az első tanórán, de legkésőbb szeptember 20-ig köteles bejelenteni és leíratni, a sorrend és a várható időpont körülbelüli megjelölésével.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

2.11. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet és az informatikát, amennyiben az osztálylétszám 18 fő feletti. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

A választható tantárgyak esetében választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

2.12 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban kétféle módon történik:

- az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályban meghatározott módszereivel,
- a testnevelés órákon az alábbiakban ismertetett módon.

A testnevelő tanárok a tanulók fizikai állapotát évente legalább egyszer a testnevelési órákon a **Hungarofit** rendszer alkalmazásával mérik.

A tanulók általános fizikai teherbíró képességének értékeléséhez és minősítéséhez használt Hungarofit (fizikai fittség mérése) alpmérései az alábbiak:

- aerob vagy alak- állóképességmérése: 2000 m-es síkfutással,
- izomerő mérése és dinamikus ugró erő mérése helyből távolugrással pároslábbal,
- dinamikus erő- állóképesség mérése: vállövi- és karizmok – erő állóképességének mérése: mellső fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás folyamatosan kifáradásig,
- csípő hajlító és a hasizom erő – állóképességének mérése: hanyatt fekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan,
- a hátizmok erő- állóképességének mérése: hason fekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan, kifáradásig.

A felmérések a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért azokra a diákok osztályzatot nem kaphatnak. A felmérést követő időszakban értékelhető azonban osztályzattal a tanulók mért eredményekhez képest felmutatott fejlődésének mértéke.

A felmérések eredményeit a testnevelő tanárok kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapot növeléséhez szükséges adatok évről évre követhetők legyenek.

Az adatbázis rendszeres vezetésének ellenőrzése a testnevelési munkaközösség vezetőjének feladat körébe tartozik.

2.13 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

Környezet- és természetvédelmi jogszabályok

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól). A törvény célként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet elemeinek és folyamatainak védelme és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását fogalmazza meg.

Legfontosabb alapelvei: a megelőzés, az elővigyázatosság, a leghatékonyabb megoldás, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékozódás és a nyilvánosság. A törvény 54. § 1. cikkelye szerint „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”. A nevelés állami és önkormányzati feladat. Legfontosabb dokumentumaként a NAT-ot, a Nemzeti Környezetvédelmi Programot (illetve annak részeként a Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogramot) említi.

A **Természetvédelmi törvény** (1996. évi LIII. Törvény) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeinek megóvásában a civil szférának, az állampolgároknak, hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszerveződő csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.

Az 1997. évi XLI. **Törvény a halászatról és a horgászatról** is számos környezeti nevelési feladatot tartalmaz (tanfolyamok, vizsgák, fajismeret, természetvédelem).

A **géntechnológiai tevékenységről** szóló XXVII. **Törvény** 30. és 31. §-a foglalkozik az oktatással, a képzéssel és a tájékoztatással. Ennek értelmében „Az állami feladatok ellátása során a Kormány gondoskodik arról, hogy a géntechnológiával módosított szervezetek felhasználóival, fogyasztóival az iskolai és az iskolán kívüli oktatás, képzés, tájékoztatás keretében ismertetésre kerüljön a géntechnológia lényege és alkalmazásai, az így módosított szervezetek használatának környezeti, egészségügyi, gazdasági, társadalmi hatásai és kockázatai”.

Az **állatok védelméről és kíméletéről** szóló 1998. évi XXVIII. **Törvény** célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. A törvény kimondja, hogy az oktatás során állatkísérletek elvégzésére a diákokat nem lehet kötelezni.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (a Kormány 2031/1998. határozata) helyzetértékelése szerint: „A környezetvédelemben felmerülő problémák jelentős része vezethető vissza arra a tényre, hogy Magyarországon még nem megfelelő szintű a környezeti tudatosság foka. A lakosság ismeretei a környezetről, a környezetvédelemtől, annak megóvásáról hiányosak, és többnyire nem megfelelő színvonalúak.”. A társadalmi részvétel és tudatosság erősítésében kiemelkedő szerepe van a közoktatási, felsőoktatási és kulturális intézményekben folyó tevékenységnek.

1999-ben elkészült a **Nemzeti Biodiverzitás Stratégia**, a Globális Környezeti Alap és az UNEP (ENSZ) támogatásával. Az akcióprogram elkészítését az 1992-es Rió de Janeiróban megrendezett Környezet és Fejlődés Konferencián aláírt – általunk 1995-ben ratifikált biodiverzitás egyezmény – tette feladatunkká. E szerint minden államnak joga és kötelezettsége megőrizni saját természeti értékeit, gazdaságát, és az abból szerzett tudást. Ez csak társadalmi összefogással valósítható meg.

A 2000. évi **Hulladékgazdálkodásról szóló XLIII. Törvény** 54. §-a kimondja, hogy a Kt. 54-55. §-ában foglaltak alapján a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik. Ezeknek az ismereteknek az oktatásával és terjesztésével – az állami,

önkormányzati intézmények és más szervezetek bevonásával, valamint közszolgálati hírközlő szervek igénybevételével – elő kell segíteni, hogy a társadalom környezeti kultúrája növekedjen.

Egészségügyi jogszabályok

A **Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram** (1996) 9.5 pontja részletesen foglalkozik a környezet-egészségügy oktatásával, nevelésével. Az oktatás, nevelés és szakképzés környezet-egészségügyi feladatait két nagy területre osztja:

- Környezet-egészségtani szakismeretekre és módszerekre azoknak a szakembereknek van szükségük, akiknek ez munkakörükkel közvetlenül összefügg. Számukra ezt a képzés során a képzési követelmények előírják.
- A környezetegészség kultúrája ugyanakkor az életvitel részeként a hétköznapi tudás és szokásrendszer egyik fontos eleme, minden embert érintő kulturális tényező. E kultúra az emberek életviteli szokásaiban, életmódjukban, értékrendjükben tükröződik. Kialakulása a családi szocializációban kezdődik, később az intézményes nevelés, oktatás és az iskolarendszeren kívüli hatások együttesen formálják.

1998-ban Koppenhágában a WHO Európai Regionális Bizottsága elfogadta az **Európai Egészség 21.** nyilatkozatot amelynek célkitűzései többek között kimondják, hogy 2015-re a lakosságnak a társadalom minden rétegében egészségesebb életmódot kell kialakítani és hogy a régió lakosságának olyan biztonságosabb fizikai környezetben kell élnie, ahol az egészségre veszélyes szennyező anyagok nem haladhatják meg a nemzetközileg elfogadott határértékeket.

Helyzetkép

Földrajzi elhelyezkedésünket illetően külvárosi iskolának mutatható be az intézmény. Lakóhely körzetünket egyik oldalról a rákospalotai Szilas- patak és a város széli mezők határolják, másik oldalról Rákospalota váltakozóan kertes házakkal és panel épületblokkokkal tarkított városrésze. A természeti környezetre így alapvetően a mezőségek, a kertek, erdősávok a jellemzők.

A szociális környezet rendezett. Az intézményt körülvevő lakóépületekben az országos átlagjövedelemmel rendelkező polgárok és családjaik élnek, átlagosan középfokú végzettséggel rendelkeznek. Alapvetően a szolgáltatóiparban és a kereskedelemben alkalmazottként dolgoznak. A körzetben található anyaotthonból érkező vagy a szociális peremen élő családokban élő gyerekek kis száma ellenére fokozott egészségnevelési feladatokat rónak az intézmény dolgozóira.

Az iskola háromszintes, egy nagy aula köré épített, belső körkörös folyosó rendszerről nyíló 24 tanteremmel. Az iskola kettéválasztható tornateremmel egészül ki. Az alsó tagozatosok osztálytermi, iskolaotthonos rendszerben / egy osztály egy terem / a felső tagozatosok szaktantermi „vándorló” rendszerrel dolgoznak. A szaktanterek között két számítástechnika gépterem, két angol nyelvi szaktanterem, háztartástechnika terem várja a diákokat a többi tantárgynak otthont adó szaktanterek mellett. A gyerekek ismeretszerzését az intézmény kerületi szinten elismert szakmai rangú és méretű (10 000 kötetes) könyvtára segíti. Az iskola nagy sportudvarral rendelkezik, a könyvtárból egy jól körülhatárolt tanterem méretű átrium nyílik. Az iskola több tanterméből, könyvtárából, irodáiból elérhető az Internet a belső hálózat segítségével.

Az iskola átriumában kert lett kialakítva a növények tanulmányozására és ápolására.

Az iskolában kialakított orvosi szoba jól felszerelt.

Az iskolában a környezetvédelemnek és az egészségnevelésnek élő és erős hagyományai vannak.

A két nevelési területnek megfelelő jeles napjaink:

- Állatok világnapja / október 4. /
- Víz világnapja / március 22. /
- Föld Napja / április 22./
- Madarak és fák napja / május 10. /
- Kihívás Napja
- Egészségnap

A jeles napokon, azokra készülve a megfelelő témában kirándulásokat, munkadélutánokat, sétákat, vetélkedőket szerveznek a pedagógusok erősítve ezzel a jeles nap üzenetét a gyerekekben.

A szülőkkel együtt szervezett munkadélutánok a gyerekek környezetének szépítésére, vagy a közös sportnapok szervezése mind olyan célokat hivatottak megvalósítani, amelyek a belső értékek szinkronját kívánják megteremteni a közvetlen környezet esztétikájával. A belső környezet szépítése egyik kiemelt feladatunk.

Jellemző szervezési forma az erdei iskolák és a nyári táborok állandó szervezése, amelynek elsőrendű célja a gyerekek természethez való közelebb vitele, a természet megismerési igényének és szeretetének kialakítása.

A tanulói órarend kialakításának egyik fő szempontja az egészséges napi életritmus betartása, a gyerekek harmonikus, változatos terhelése és tevékenykedtetése.

Erőforrások

Személyi

Belső erőforrások

A pedagógusok a hagyományoknál bemutatott tevékenységeiken túl a mindennapi nevelő és oktató munkában minden egyes munkafolyamatban alapvető szemléleti motívumnak tartják az egészségnevelés és környezeti nevelés értékeit.

A pedagógusok példaadása nyomán a gyerekek is alapvetőnek tekintik ezt az életszemléletet. A káros szenvedélyekre való rászokást erősen tiltjuk. Nevelőtestületünk tagjai részt vesznek külső szakmai fórumokon, hogy az aktuális információkat, tennivalókat gyorsan alkalmazzák és megvalósítsák az intézményen belül.

Az iskolaorvossal, védőnővel a pedagógusokon túl elsősorban a titkár és az ügyviteli alkalmazottak tartanak szoros kapcsolatot.

A gyermekvédelmi felelős sok esetben mentálhigiénés feladatokat is ellát a gyerekek, szülők felé. A szabadidő szervezés a környezettel kapcsolatos programok irányításában vállal nagy szerepet.

A tisztaság, rendezettség ellenőrzése minden dolgozó közös és együttes feladata. Évente többször rendezünk papírgyűjtést hangsúlyozva a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát és jelentőségét. Minden osztályban felelősi rendszerrel erősítjük meg az intézményi dolgozók ilyen irányú munkáját. Folyamatosan szelektíven gyűjtjük a PET palackokat, az alumínium dobozokat és a szárazelemeket.

Külső erőforrások

Legnagyobb külső erőforrásunk az a lelkes, szülői csapat, akik mindig rendelkezésre állnak hívásunkra, ha a gyerekek környezetének szépítéséről van szó. A szabadidős programok szervezésében mindig van szülői részt vevő, sőt kezdeményező.

Az elmúlt évek forráshiányos jellemzői miatt kevés külső partnert találtunk a környezettel és az egészségneveléssel kapcsolatos programjaink szponzorálására a szakminisztériumokon kívül.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium által koordinált folyó és levegő figyelő munkacsoportunk szorgalmasan dolgozhatott, a GYISM által szponzorált NAP program keretében sok versenyre juthattak el gyerekeink.

Anyagi

Az intézmény jelentős erőforrásokat fordít a környezet fejlesztésére. A költségvetés tervezésének kiemelt része az éves karbantartási és felújítási igények számba vétele és az év folyamán a tervezett munkák elvégzése. Intézményi éves munkatervünk fontos része az itt jelentkező feladatok felsorolása.

Anyagi forrás így az önkormányzat működési támogatása, a szakminisztériumok és az önkormányzat (kerületi és fővárosi) táborozásra, környezetfejlesztésre kiírt pályázatainak elnyerése.

ALAPELVEK, CÉLOK

Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

Általános célok, értékek a környezeti és egészségnevelésben

- Az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt,
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítására, harmóniára törekvés,
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése,
- a testi-lelki egészség megőrzése.

Az intézmény hitvallása

A környezet-és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni, kívánjuk.

Hosszú távú pedagógiai célok

- Az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése,
- rendszerszemléletre nevelés,
- holisztikus szemléletmód kialakítása,
- fenntarthatóságra nevelés,
- a környezetetika hatékony fejlesztése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- tolerancia kialakítása,
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése,
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése,
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése,
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása,
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát,
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések,
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség,

- globális összefüggések megértése,
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása,
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás,
- a családi életre nevelés fejlesztése,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése.

Kulcsszavak, kulcsfogalmak

- szeretet,
- tisztelet, megbecsülés,
- harmónia,
- mértékletesség,
- takarékoság,
- alázat,
- „a kicsi szép”,
- esztétika,
- empátia, segítőkészség,
- tolerancia,
- komplementaritás,
- együttműködés,
- kölcsönhatás,
- felelősség,
- ökológiai fenntarthatóság,
- mérték és mértéktartás,
- öröm, vidámság,
- globális gondolkodás,
- lokális cselekvés,
- holisztikus világszemlélet,
- szelídség

Konkrét célok és feladatok:

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése,
- a helyi értékek és problémák feltérképezése,
- helyi célok: (faültetés, madárvédelem, örökbefogadott patak, örökbefogadott állatok, gyógynövények megismerése, parlagfű irtása),
- lakóhely megismerése,
- a magyar és a német kisebbségi hagyományok védelme: család - iskola – település – nemzet szinteken,
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken,
- a szülőkkel, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése,
- legalapvetőbb egészségvédelmi ismeretek megismertetése,
- az egészségre káros szokások biológiai-élettani-pszichés összetevőinek megismertetése,
- mindennapi testedzés:
  - mindennapos játék, mozgás a szabadban,
  - iskolai testnevelésórák,
  - óraközi szünetek,
  - uszodai programok,
  - korcsolyázás,
  - DSK programok.

Az iskola elhelyezkedéséből adódó jellemzők:	Célok:	Tevékenység, feladat: (a még megvalósítandók, ill. a folyamatos tevékenységek kiemelése)
Nagy forgalom	Közlekedési biztonság növelése. A kerékpáros és gyalogos közlekedés segítése.	<ul style="list-style-type: none"> – „fekvőrendőrök” megléte – közlekedésbiztonsági ismeretek kiemelt tanítása – biztonsági felszerelések és a légzőmaszk viselés ösztönzése
Zaj	Csökkentés	<ul style="list-style-type: none"> – az út mellé zajfogó fal – fák, cserjék ültetése – speciális ablaküvegek
Légszennyezés	Csökkentés	<ul style="list-style-type: none"> – zöldesítés az iskola környékén, az iskola udvarán és a növények gondozása, pótlása – gyomtalanítás, parlagfű-irtás – tanterekben légtisztítók
Szemét és kutyapiszok	Tiszta, egészséges környezet	<ul style="list-style-type: none"> – szeméttárolók sűrítése – szelektív hulladékgyűjtés, (papír, olaj, fémdoboz, szárazelem) komposztálás – felvilágosító előadások az egészségkárosító anyagokról és a fertőzési veszélyekről – utak sózása helyett ásványi örlemény használata
Kevés játszótér	A gyerekek mozgásigényének kielégítése	<ul style="list-style-type: none"> – újabb játszóterek – az iskolai játszótér felszerelésének bővítése, homok cseréje évente
Az iskola belsője	Tiszta, meghitt környezet	<ul style="list-style-type: none"> – festések, felújítások, a dekorációhoz falitáblák, élősarkok, akvárium, terrárium kialakítása – portalanítás (atkák-allergia) – gyakori szellőztetés (beltéri szennyezőanyagok: formaldehid, szén-dioxid) – lábtörők alkalmazása
Energia-felhasználás	Takarékos fűtés	<ul style="list-style-type: none"> – gázkazán szabályozása – nyílászárók javítása, tető szigetelése, felújítása, növényekkel való betelepítése

Vízfelhasználás	Egészséges ivóvíz, vízfogyasztás csökkentése	– víztakarékos öblítés, csapok karbantartása, a klórozott szénhidrogéneket kiszűrő víztisztítók alkalmazása
Csatorna	A csatorna karbantartása	– biológiai lebontók alkalmazása – ecetsav, mosszód, borax, szódabikarbóna és egyéb környezetbarát takarítószer alkalmazása
Iskolai kert	Játékos ismeretszerzés, pihenés, felüdülés helye legyen	– növények gondozása, pótlása, tanösvény létrehozása, önelzáró csapok, fajták, gyógynövények, madáretetők, madárodúk kihelyezése, gondozása
Udvar	Biztonságos aljzat	– az aszfaltozott rész felújítása, ütésálló burkolat vagy faháncs aljzat telepítése
Büfé	Egészséges ételek, italok	– gyümölcslevek és teák, friss és szárított gyümölcsök, joghurtok, sajtok, gabonapelyhes édességek
Az iskola eszközellátottsága	A személyiségfejlesztés élményközpontúságának növelése, az esztétikai érzék fejlesztése – egészséges személyiség	– a tanterekben írásvetítő, TV, videó és számítógép - esztétikus dekorációk, falitáblák, szemléltetőanyagok – gáztűzhelyek, konyhai eszközök, ismeretterjesztő folyóiratok, könyvtár, médiatár

A KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉS LEHETSÉGES KERETEI

Tanórai keretek:

- tantárgyakba beépítve,
- erdei iskola,
- tanulmányi kirándulás,
- sportnap,
- egészségtan,
- hon- és népismeret,
- osztályfőnöki órákon környezet-és egészségvédelmi témák,
- testnevelés.

Tanórán kívüli keretek:

A gyerekek környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával meg kell alapozni, hogy a középiskolában lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős viselkedést vállaló személyiség formálása.

Célkitűzések

A választott programok és az alkalmazott módszerek:

- fejlesszék a gyerekek szociális képességeit,
- adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére,
- rendszerezzék, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket,
- szintetizálják az egyes műveltségterületek nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre,
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást,
- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás),
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására,
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat,
- neveljenek a hagyományok tiszteletére,
- mutassanak követendő mintákat,
- ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésekre.

Szakkörök

- Környezetvédelmi: A szakkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének nagyon jó színtere. A környezetvédelmi szakkörökön belül lehetnek tematikus szakkörök is (pl.: biokertész, gyógynövény, természetkutató stb.), de a tantárgyakkal megegyező szakkörök (kémia, biológia) munkájába is be lehet építeni a környezeti nevelést.
- Elsősegélynyújtó, polgárvédelmi: védőnő illetve polgárvédelmi szakember segítségével.
- Adjunk ki egy-egy környezetvédelmi problémát, témakört önálló kutatásra, feldolgozásra. A tanulók motiválása történhet kiírásával, a legjobb munkák díjazásával. A szünetendő munka formája sokféle lehet: szakmai dolgozat, rajz, fotó, film, interjú, irodalmi alkotás.

Tábor

Lehetőleg olyan természetkutató tábort szervezzünk, ahol konkrét gyakorlati problémát oldanak meg a tanulók (pl.: monitoring, rekonstrukció, élőhely-térképezés, mérések stb.). Az életmódtábor, tánc tábor, sporttábor, sítábor, vándortábor az egészségnevelés fontos színtere. A tábor típusától függően fontos az illetékes önkormányzat, szakemberek megkeresése, véleményük kikérése. Lehetőleg ne táborozzunk védett területen, amennyiben ez elkerülhetetlen, a természetvédelmi hatóságokhoz kell folyamodni engedélyért.

Iskolai átfogó környezetvédelmi programok, projektek

Megszervezhetjük annak kiderítését, hogy mennyire „zöld” az iskolánk. Ennek keretein belül a tanulók felmérést végezhetnek az iskolai víz-, fűtés-, világításrendszerről, az ezzel kapcsolatos költségekről, elkészíthetik a csepegő csapok térképét, kutathatják a hulladék kezelési módjait, az irodaszerek beszerzési módját és egészségkárosító hatásait, felhasznált mennyiségét, a büfé és a menza zöldítési tervét. Az effajta program nagyon hatékony lehet, hiszen egyszerre mozgósít tanárt, diákot, technikai dolgozót és vezetőséget egyaránt.

A környezet- és egészségvédelem jeles napjai

A természet-környezetvédelem és az egészségügy jeles napjairól a tanórákba beépítve illetve külön programokat szervezve emlékezhetünk meg és tudatosíthatjuk a jelentőségüket. A nap jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót vagy kirándulást szervezhetünk, illetve pályázatot írhatunk ki.

Február 2.	Vizes Élőhelyek
Március 6.	Nemzetközi Energiahatékonyság Nap
Március 22.	Víz Világnapja
Március 23.	Meteorológiai Világnap
Április 3.	Csillagászati Világnap
Április 4.	Laboratóriumi Állatok Napja
Április 7.	Egészségügyi Világnap
Április 22.	Föld Napja
Április 24.	Kísérleti Állatok Védelmének Napja
Május 8.	Nemzetközi Vöröskereszt Napja
Május 10.	Madarak és Fák Napja
Május 15.	Állat- és növény szeretet napja (Magyarországon)
Május 15.	Nemzetközi Klímaváltozási Akciónap
Május 18.	Múzeumi Világnap
Május 24.	Európai Nemzeti Parkok Napja
Május 31.	Dohányzásmentes Világnap
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap
Június 8.	Óceánok Világnapja
Június 17.	Világnap az Elsivatagosodás Ellen
Június 21.	A Nap Napja
Június 25.	Barlangok Világnapja
Július 11.	Népesedési Világnap
Augusztus 9.	Állatkertek Napja
Szeptember 16.	Ózon Világnapja
Szeptember 22.	Autómentes Nap
Szeptember 23.	Takarítási Világnap
Október 1.	Habitat Világnap
Október 4.	Állatok Világnapja
Október 8.	Madárfigyelő Világnap
Október 8.	Természeti Katasztrófák Elleni Védekezés Világnapja
Október 10.	Lelki Egészség Napja
Október 15.	Nemzeti Gyaloglónap
Október 16.	Élelmezési Világnap
Október 21.	Földünkért Világnap
Október 31.	Takarékossági Világnap
November 17.	Füstmentes Nap
November 27.	Fogyasztásszüneteltetési Nap
December 1.	AIDS elleni világnap
December 29.	Biodiverzitás Védelmének Napja

Akciók

Egy-egy helyi környezeti probléma megoldására vagy jeles napokon szervezzünk olyan akciókat, amelyek felhívják a lakóhelyünk közösségének figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. A megmozdulást szervezhetjük magunk is, de csatlakozhatunk helyi vagy országos környezetvédő szervezetek akcióihoz (pl.: Takarítási világnap, Autómentes nap).

Kiállítások

Rendezzünk iskolánkban nyitott, a nagyközönség által is látogatható környezetvédelmi kiállításokat (pl.: szemétszobrászat, természeti értékeket, helyi problémákat bemutató kiállítás). Jó lehetőség a környező iskolákkal való kapcsolattartásra.

Iskolai zöld médiumok

Az iskolai könyvtárban létesítsünk külön polcot a környezeti témakörökkel foglalkozó könyveknek, videofilmeknek, CD-lemezeknek. Ezzel a megoldással a tanulók könnyebben átlátják a rendelkezésükre álló irodalmat, szívesebben kutatnak, olvasgatnak. Az iskolaújságban mindig adjunk lehetőséget a diákokat foglalkoztató zöld hírek megjelentetésére.

Média

Fontos, hogy az iskola környezetvédelmi tevékenysége ismert és elismert legyen a helyi, illetve tágabb közösségben. Ezért tartsunk szoros kapcsolatot a helyi médiával, és gondoskodjunk az érdemi események, feltárt problémák, eredmények megismertetéséről.

Tanulmányi kirándulás

Szervezzünk egy- vagy többnapos tanulmányutat egy-egy konkrét téma részletesebb megismerésére, egy-egy terület, táj megismerése céljából. Ellátogathatunk kisebb-nagyobb gyerekcsoportokkal tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadasparkokba, botanikus kertekbe, múzeumokba.

Zöldesítés

A környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolva vagy önálló programként, a szülők illetve az iskola-közeli (lakótelep) lakosság megnyerésével cserjék, fák ültetésével szépíthetjük környezetünket és a zajtól védhetjük szervezetünket.

Különválogató (szelektív) hulladékgyűjtés

Ha van lehetőség bevonni a helyi hatóságokat, szervezzük meg az egész iskolára kiterjedő szelektív hulladékgyűjtést és elkülönített elszállítást legalább a papírhulladék, a szárazelem, fémdoboz, használt étolaj és a szerves hulladék vonatkozásában. Ezen tevékenység hatásfoka nagy, hiszen jelentős mértékben kihathat a tanuló tágabb környezetére is.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek

Az érdeklődő, ambiciózus tanulókat ösztönözzük arra, hogy vegyenek részt helyi, regionális és országos versenyeken.

Általános iskola 5–6. évfolyam	Kaán Károly Természet- és Környezetismereti Országos Verseny
Általános iskola 7–8. évfolyam	Herman Ottó Országos Biológia Verseny
Általános iskola 5.-8. évfolyam	Balogh János Országos Környezet – és Egészségvédelmi Csapatverseny

Levegőszennyeződés-mérő program

(Savas eső mérés, zuzmótérképezés)

Tanulói csoportok végezzék a megfigyeléseket, illetve azok regisztrálását. Az eredmények összesítése, ábrázolása különböző matematikai módszerekkel történhet. A kikövetkeztetett kiváltó okok és környezet-egészségügyi hatások hozzáírásával komoly pályázati vagy kiállítási anyag lehet az eredmény.

Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel

Találkozzanak a tanulók a helyi és országos környezet- és természetvédő civil szervezetekkel, ifjúsági tagozatként aktívan be is kapcsolódhatnak ezen mozgalmakba. Szervezzük a közeli bevásárlóközpont vezetőjének engedélyével próbavásárlást, hogy a tanulók ismerkedjenek a reklámok fogásaival, a fogyasztói szokásokkal. Valamelyik nemzeti park, vagy társadalmi szervezet segítségével szervezzük a gyerekeknek természetvédelmi akadályversenyt. A felügyelőségek, vagy környezetvédelmi cégek bevonásával műszeres vizsgálatokat is végezhetünk (pl.: zajszint, talaj-, levegőszennyezettség).

Művészeti csoportok, ünnepségek

Használjuk ki a művészetek iránti érdeklődést. Néhány problémára próbáljuk ráirányítani a figyelmet a művészet eszközeivel. Szervezzük irodalmi műsort (pl.: Föld napja, Víz világnapja). Természetes anyagok felhasználásával készítsük el egy környezetbarát lakóház, porta modelljét. Élünk a drámapedagógia korszerű módszereivel is.

Kézműves foglalkozás

A természet adta anyagok (termések, levelek, tollak, csigaházak...) illetve az újrahasznosítható hulladék-anyagok felhasználásával különböző díszeket, kompozíciókat készíthetünk, amelyekből kiállítás vagy vásár is szervezhető (pl.: Karácsonyi vásár, Húsvéti vásár).

Sportnap

A szülőkkel összefogva egész naposra is tervezhetjük (szombat) és az egészséges ételek, italok, gyógyhatású készítmények vásárával, táncbemutatókkal, egészségi állapotfelméréssel is összeköthetjük.

Szabadidős foglalkozások:

Séta a környéken, termések gyűjtése.

DSK szervezések

Délutánonként változó évfolyam-összetételben sportversenyek, edzések (kosárlabda, labdarúgás, asztalitenisz, tenisz, atlétika, sakk).

Látogatások

Állatkertben, múzeumban, botanikus kertben, arborétumban, tanyán, nemzeti parkban, szeméttelen, hulladékégetőnél, szennyvíztisztító telepen, papírgyárban. Ennek során előre megadott szempontsor vagy feladatlap segítségével buzdítjuk a gyerekeket az önálló felfedezésre, az ismeretek önálló feldolgozására.

Előadások

A nagyon jól sikerült környezet-egészségvédelmi tanulói kiselőadásokból illetve a kiírt pályázatok szóbeli védéséből rendezhetünk egy iskolai szintű programot is. A tanulók, tanárok, szülők környezet-egészségügyi nevelésének egyik hasznos módszere amellet, hogy fejleszti a tanulók helyes önértékelését és pozitív megerősítését. Hívhatunk meg ebben a témában jártas szülőket vagy szakembereket, sőt volt tanítványokat is.

Szülői értekezletek

Utalás a környezet-egészségvédelem néhány fontos elemére.

Szülői fórum

Témák: egészséges táplálkozás, drogprevenció, lelki egészség, háztartási környezetvédelem.

MÓDSZEREK***1. Szempontok a módszerek kiválasztásakor:***

- Alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz.
- Vonjanak be minél több tanulót.
- Az iskola keretein túl is legyenek hatással.
- A természetben szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen.
- Alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek, kerüljük a katasztrófapedagógiát.
- A lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napi élethez.
- Nyújtsanak sok élményt a tanulónak.
- Az érzelmeken át hassanak.
- A személyes megtapasztaláson alapuljanak.
- Együttműködésen alapuljanak (teljes tantestület, egyéb iskolai dolgozók, külső szövetségek, szülők stb.).
- Alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységére, megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretére.
- Legyen bennük sok játékos elem.

2. Játékok:

- Szituációs
- Memóriafejlesztő
- Kombinációs
- Érzékelést fejlesztő
- Ráhangolást segítő
- Bizalomerősítő
- Kapcsolatteremtést segítő
- Drámapedagógia

3. Modellezés:

- Hatásvizsgálatok
- Rendszermodellezés
- Előrejelző
- Működő modellek készítése, elemzése

4. Riport módszerek:

- Kérdőíves felmérés
- Direkt riportok
- Fotóriport

5. Projekt módszerek:

- Analízis – akció projektek

6. Terepgyakorlati módszerek:

- Terepgyakorlatok
- Táborok
- Térképkészítés
- Egyszerű megfigyelések
- Célzott megfigyelések, mérések

7. Aktív, kreatív munka:

- Természetvédelmi és fenntartási munkák
- Rekonstrukciós munkák
- Madárvédelmi feladatok
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Rend- és tisztasági verseny

8. Közösségépítés:

- Csoportszervezés a környezet-egészségügyi nevelés érdekében

9. Művészi kifejezés:

- Vizuális művészet a környezeti nevelésben
- Irodalmi alkotások
- Zeneművészet
- Fotóművészet
- Táncművészet
- Népművészet
- Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

TANESZKÖZÖK

Környezetvédelmi vizsgálódásokhoz:

Víz-és talajvizsgáló készlet, savas eső felfogó tartály, mérőhenger, Petri-csészék, kémcsövek, szűrők, határozók, mikroszkópok, tárgylemezek, fedőlemezek, indikátorok (alumínium, ammónia, kémhatás, nitrát, olaj, ólom, vízkeménység), glicerin, cellux.

Elsősegélykészlet alapvető anyag:

10 öntapadó sebtapasz, 3 közepes méretű steril kötszer, 1 nagyméretű steril kötszer, 1 extranagy steril kötszer, 1 steril szempárna, 2 háromszögletű kötöző-kendő, 2 krepp kötözőtekercs, 6 biztosítótű, eldobható műanyag kesztyű, olló, csipesz.

Applikációs képek:

Veszélyes, mérgező, gyúlékony anyagok, radioaktív anyagok, oxidálószeresek.

Az iskolai környezet**A példamutató iskolai környezet tényezői:**

- termék, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága és esztétikus kialakítása,
- növények, élősarok,
- anyag- és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés,
- egészséges élelmiszereket árusító iskolai büfé,
- gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzése,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- pedagógusok és technikai dolgozók példamutatása,
- iskolai médiumok zöld rovatai.

KOMMUNIKÁCIÓ

Iskolán belül: munkaértekezletek, faliújság, felelősök rendszere (DÖK), egyéni beszélgetések, iskolarádió, és sulis – gyűlések.

Iskolán kívül: tájékoztató füzet, szülői faliújság, szülői értekezletek, iskolaszék, SZMK - megbeszélések, szórólapok a lakóknak, lakógyűlések, kábel-tv, helyi újság, önkormányzati nyílt ülések, elektronikus levelek, faxok, levelek.

A környezeti nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Nevelő tevékenységünk során – mint azt a korábbi fejezetekből láthattuk – szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a konvergens gondolkodás egyeduralma, a beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével:

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hassza át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjanak alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségek felismerését.
- Biztosítsanak olyan lehetőségeket, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését,
- az aktivitás fenntartását és megerősítését,
- a belső motivációs bázis fejlesztését,
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését,
- a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit,
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére,
- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következetes igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körültekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

A környezet-egészségvédelmi nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének. A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség. Tanulóink neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítéseként jelenjék meg.

Eredményvizsgálatunk:

- az egyes tanulók esetében
  - az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására,
  - a szociális képességek alakulására,
  - a beállítódások és értékorientáció fejlődésére,
  - a csoporthelyzet megismerésére,
  - a konfliktuskezelés módjára irányul.
- az osztályközösségek esetében:
- a csoportviszonyok alakulásának,
- a közvéleménynek, a morális gondolkodásnak,
  - az informális kapcsolatrendszernek,
  - a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul.

Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés,
- célzott megfigyelés,
- helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat),
- tevékenységelemzés,
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú.

A nevelői követelmények teljesítéséről az intézmény belső ellenőrzési szabályzata részletes előírásokat tartalmaz.

Választott módszereink lehetnek:

- a személyiségjellemzők és a feladatellátás minőségének megfigyelése,
- spontán és irányított személyes beszélgetések,
- írásos felmérés, illetve kérdőíves vizsgálat,
- nevelői teljesítmény és dokumentáció elemzése,
- a helytállás aktivitásának és minőségének követéses vizsgálata.

TOVÁBBKÉPZÉSEK

Belső: nevelési értekezletek, tanfolyamok.

Külső: kerületi, fővárosi, országos konferenciákon (TKTE, KOKOSZ, MKE, MBT) rendezvényeken való részvétel. Akkreditált továbbképzéseken való részvétel.

2.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A magatartás értékelése és minősítése

Példás (5):

A tanuló tevékenységében megnyilvánul a közösségi motiváció, figyelembe veszi az adott közösség érdekeit, szempontjait, tekintettel van a közösségre, szereti a közösségi életet, pozitív hatást gyakorol rá és annak egyes tagjaira. Az iskola házirendjének kialakításában tevékenyen részt vesz, a követelményeket megtartja és tanulótársait is erre ösztönzi. Jól érzi magát a közösségben, szívesen tevékenykedik benne és arra törekszik, hogy másokból is kiváltsa ezt az érzést, mások beillesztését is előmozdítja. Segítőképz, fegyelmezett, pontos, megbízható, viselkedése nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tisztelettudó, udvarias.

Jó (4):

Szívesen vesz részt a közösség életében, bár annak kialakítására befolyást nem gyakorol, a közösség érdekei ellen nem vét, az iskola házirendjét megtartja. A rábízott feladatokat elvégzi, iskolai és iskolán kívüli viselkedése ellen nincs kifogás. Segítőképz, fegyelmezett, pontos, megbízható, nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tisztelettudó, udvarias.

Változó (3):

A közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, alakítására nincs befolyással, viselkedésével szemben kifogások merülnek fel, de igyekeznek javulni. A követelményeket általában nem képes betartani, hajlamos a fegyelem megsértésére. A szabályokat csak állandó figyelmeztetésre képes betartani. Nem udvarias és nem tisztelettudó.

Rossz (2):

Tevékenységgel a közösség fejlődését hátráltatja, iskolai és iskolán kívüli viselkedésével rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be. Közösségi munkát nem végez, másokat visszatart, szándékosan árt a közösségnek. A házirendet nem tartja be. Tiszteletlen és udvariatlan. Viselkedése fegyelmeztelen, durva, goromba, gyakran tettleges is.

A szorgalom értékelése és minősítése

Példás (5):

Tanulmányi munkájában megnyilvánul a tudás megszerzésének igénye, ennek érdekében céltudatosan és ésszerűen szervezi meg munkáját. Munkavégzése pontos, megbízható. Minden tantárgyból elvégzi a kapott feladatot, de van határozott érdeklődése, önkéntesen is többletfeladatot vállal. Jellemző rá az önálló munkabeosztás és önellenőrzés. Kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandó, lankadatlan, mindig felkészül, figyel, érdeklődik.

Jó (4):

Figyel az órán, házi feladatait elvégzi, az órákra mindig lelkiismeretesen felkészül, rendszeresen és megbízhatóan dolgozik. Általában felkészül, de különösebben nem érdeklődik. Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül.

Változó (3):

A tanulmányi munkában való részvétele ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan. Önállóan csak utasításra kezd munkához, nem ellenőrzi önmagát. Munkája változékony jellegű, szétszórtan jellemzi, ritkán figyel valamire.

Hanyag (2):

A tanulmányi munkában megbízhatatlan, figyelmetlen, feladatait nem végzi el. Nem hajlandó munkavégzésre, nem törődik kötelességeivel, érdektelenség, teljes közöny jellemzi.

A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

A jutalmazások és elmarasztalások iránt támasztott követelményeink:

- megfontoltan, de a szükséges esetekben késedelem nélkül alkalmazzuk azokat,
- mindig személyre szabottak legyenek,
- szigorúan következetesek legyenek,
- vegyék figyelembe az általa kiváltható határokat,
- a fentiek szerint a várhatóan leghatékonyabb eszközt alkalmazzuk.

Jutalmazás:

Dicséret:

Fokozatai:

szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi

Elmarasztalás:

Szóbeli, írásbeli figyelmeztetés, intó, rovó:

Fokozatai:

szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi

Budapest, 2013. március hó

Jóváhagyta:

igazgató